

*AVONTUURLIJKE BELG DANNY LECLÈRE  
STOND AAN DE WIEG VAN DE LIEFDESDRUG*

# HET ROLLER- COASTER- LEVEN VAN DOKTER XTC

Zo'n dertig jaar geleden veranderde een Belgische arts uit Hasselt eigenhandig de interesse van zo'n beetje de hele Nederlandse misdaad. Door Danny Leclère schakelde bijna iedereen over van wiet naar de handel in xtc. Wie was deze Leclère? Marian Husken heeft een boek over hem geschreven. Een exclusieve voorpublicatie en een interview met de schrijfster. "Mensen omschrijven hem als een snelle babbelaar."

TEKST MARIAN HUSKEN, FOTO'S ANP, VRIJ NEDERLAND E.A.



**E**en xtc-pilletje verhoogt het genot en brengt je in vervoering, je kunt er urenlang mee dansen in extase of relaxed chillen. De liefhebbers zweren erbij. In de jaren negentig werd overal in de wereld volop gefeest op megahouseparty's: de prettabletten waren daarbij nauwelijks aan te slepen. In tegenstelling tot nu kon toen niet iedere heikneuter met behulp van een internetrecept in zijn keuken of garage de verboden synthetische drugs maken. De pas afgestudeerde Vlaamse medicijnenstudent Danny Leclère zag destijds daarom een kans voor zichzelf. En die greep hij. Hij had een nieuwe loepzuivere chemische formule voor xtc bedacht waar hij fier op was. Het was een partypil die niet zou worden verboden, hoopte hij. Maar de politie had daar duidelijk een andere opvatting over: zijn 'duifjes' waren niet legaal. De bijnaam van de jonge arts zou Dokter XTC worden. Leclère kon met zijn criminele carrière het voorbeeld zijn geweest van de superslimme scheikundeleerling Walter White uit de Netflix-serie *Breaking Bad*. Hij en zijn Nederlandse vrienden hoorden tot de eersten die xtc-tabletten op megaschaal konden produceren. De dokter wist de fabricage van de partydrugs zelfs zo op te schroeven, dat de bendeleden binnen de kortste keren multimiljonair waren geworden. Zo zette hij Nederland op de kaart als het Colombia van het Noorden – een zware kwalificatie die standhoudt tot de dag van vandaag. Leclère was daarbij politie en justitie bovendien ook nog eens te slim af. Zowel in Vlaanderen als in Nederland liepen er drugsonderzoekers naar hem en toch wist hij jarenlang buiten de gevangismuren te blijven. Totdat het mis ging. Op Hemelvaartsdag, 20 mei 1993, werd

**'OPGERUIMD STAAT NETJES. ALS ZE ELKAAR UITMOORDEN, SCHEELT ONS DAT WERK'**



Het wrede einde van Dokter XTC: Danny ligt dood achter het stuur van zijn Fiat Croma.

Danny Leclère op de ringweg van Amsterdam geliquideerd. Waarom moest dokter Danny dood? Wie had er belang bij dat hij van het toneel verdween?

### Hulp van de overheid

Bij leven ging de Hasseltse arts om met de fameuze drugshandelaren Ton van D. en Ronald van E. En ook de beruchte vastgoedmagnaat en later vermoorde Willem Endstra hoorde tot hun eerste pillenbende. Nadien trok Leclère op met de criminele kopstukken Mink Kok, Jan Femer en Stanley Hillis, alias de Ouwe. Dit trio aasde eveneens op de megawinst die met de smokkel van Leclère's synthetische drugs viel binnen te slepen. Zij kregen bij hun illegale activiteiten

– pikant detail – zelfs de hulp van de overheid, althans van politie en justitie. Miljoenen xtc-pillen konden onder toezicht oog van rechercheurs worden geëxporteerd naar Engeland zonder dat het Openbaar Ministerie ingreep. Dit alles leidde tot een juridisch schandaal dat zijn weerga niet kende: de zogenaamde IRT-affaire, vernoemd naar het Interregionaal Rechercheteam Noord-Holland/Utrecht dat bij deze creatieve opsporingstactiek was betrokken. Parlementariërs, criminologen en journalisten deden daarna onderzoek hoe het zo uit de hand kon lopen. Dikke rapporten zijn erover verschenen. Het deksel werd vervolgens op de beerput gelegd. De drugsdossiers van het IRT uit die tijd werden besmet verklaard. Er zijn daardoor nog altijd onopgeloste kwesties – zoals de cold case Danny Leclère. Waarom belandde deze

moordzaak op de plank? Wie kreeg na zijn dood Leclère's superieure recept voor de partypillen in handen? En waar bleven de drugsmiljoenen van Dokter XTC?

### Band aan flarden

De *Telegraaf* van vrijdag 21 mei 1993 lag nog dubbelgevouwen op tafel. Ze staarde die ochtend een beetje wazig voor zich uit, zegt de blonde vrouw tegenover me. De dag ervoor had zij rond een uur of zes een onverklaarbare zware aanval van hoofdpijn gekregen. Al is ze niet bijgelovig, achteraf stelde ze vast dat dit het fatale moment moet zijn geweest. Ze was nog in Antwerpen voor haar werk in de reclamewereld en probeerde rond dat tijdstip haar vriend Danny Leclère op zijn autotelefoon te bereiken. "Tot drie keer toe, maar hij nam niet op." Ze had met hem afgesproken voor het weekend. Ik noem haar Karin Janssens. Ze

ziet er verzorgd en arrivé uit en ze wil liever niet met haar echte naam in dit boek. Deze episode in haar leven heeft ze al lang achter zich gelaten, vertelt ze. Ik spreek haar thuis en vanaf haar eettafel kijk ik uit op het groen rond Rotterdam. Haar leeftijd is moeilijk te schatten. Ze oogt veertig, maar de geschiedenis leert dat ze ouder moet zijn. Karin keek naar de helft van een foto op de voorpagina van de ochtendkrant, zegt ze. Ze zag de wielen van een auto. Het kenteken was duidelijk herkenbaar: YV-77-BF. Dat nummer... ineens drong het tot haar door: dat is Danny's auto! Ze klapte De *Telegraaf* meteen helemaal open: 'Weer liquidatie Maffia', stond boven de foto van Leclère's donkerblauwe Fiat Croma. "Een nog onbekende bestuurder is gisteren, op Hemelvaartsdag 20 mei 1993, op klare lichte dag beschoten," las ze. De verslaggevers Joost de Haas en John van den Heuvel schreven dat de Amsterdamse politie in het duister tastte over de identiteit van de man die rond zes uur die dag werd vermoord. Karin was verbijsterd.

De ochtend ervoor had ze afscheid van Danny genomen. Ze had bij hem geslapen op zijn etage aan de Daniël Defoelaan 44 in Amsterdam. "Toen ik richting Antwerpen vertrok, kondigde hij aan dat hij 's middags naar zijn jongens zou gaan. Waar die zaten weet ik niet precies. Hij liet over zijn zaken nooit veel los tegenover mij. Alleen als we in gezelschap met zijn zakenrelaties waren, ving ik wel eens wat op. Hij moet rond de tijd dat hij werd doodgeschoten op weg naar huis zijn geweest, waar ik hem de dag erna zou treffen." Danny Leclère had zakengedaan in Amsterdam-Zuidoost, zou blijken. Vervolgens was hij via de oprit S113 naar de ringweg A10 gereden. Zijn moordenaar schoot eerst de band van zijn auto aan flarden. Daarna mikte de killer op het zijraam. Talloze automobilisten zagen de afrekening met de bestuurder in de blauwe Fiat Cro-

## DANNY WAS OP SLAG DOOD. IN ZIJN LIJF ZATEN ACHT KOGELS. DE DADERS SCHEURDEN WEG EN ZIJN NOOIT ACHTERHAALD

ma gebeuren, maar stopten niet. Het slachtoffer was op slag dood. In zijn lijf zaten acht kogels. De daders scheurden weg en zijn nooit achterhaald. De moord op Leclère was de zevende liquidatie binnen elf weken.

### Een trend

De criminele afrekeningen in het Amsterdam van 1993 lijken op het geweld in de huidige bloedige Mocco Maffia-oorlog. Net als nu vonden er in dat jaar in het wilde weg liquidaties plaats, waarbij het niet altijd even duidelijk was wie nu wie naar het leven stond en waarom. Soms ging het om wraak, soms om de hegemonie in de drugshandel. De Amsterdamse moordbrigade onder leiding van Cees Hageman draaide destijds overuren. De oud-teamchef nu: "Naast die afrekeningen waren er ook nog de vele andere moorden, zoals op oude vrouwtjes die werden bestolen. Het klopt dat het aantal doden bijna niet bij te houden was. Het werk liep ons over de schoenen." Hageman bevestigt wat nadien ook de cultureel antropoloog Mattijs van de Port vaststelde. Hij deed als eerste wetenschapper onderzoek bij de politie naar liquidaties in Nederland. Van de Port legde vast hoe er binnen de politie werd gedacht over het oplossen van afrekeningen: zulke moorden stonden onder aan de prioriteitenlijst. Daar wees de academicus een aantal redenen voor aan. Een onderwereldmoord bleek allereerst notoir lastig op te lossen. Met de dood van een gangster kon de recherche bovendien soms eveneens lastige andere onderzoeken tegen zo'n persoon snel afsluiten. →



Cynisch klonk het dan: "Opge-ruimd staat netjes. Als ze elkaar uitmoorden, scheelt ons dat werk." Ook de maatschappelijke onrust die over een onderwereldmoord ontstond was vrijwel te verwaarlozen, volgens Van de Port. Het criminele milieu was voor de brave burgers gewoonlijk een ver-van-mijn-bedshow.

Toch uitte de politie in 1993 in de media – net zoals nu – wel dege-lijk haar zorgen over de dodelijke strijd in het criminele milieu en de gruwelijke trend die leek ont-staan. De manieren waarop al deze liquidaties werden uitge-voerd kwamen met elkaar overeen. De toenmalige hoofdstedelijke recherchechef en latere hoofd-commissaris Bernard Welten sloeg er die zomer alarm over in De Telegraaf: "In negen van de tien gevallen weten we uit welke hoek de moordopdracht komt, maar is het spoor naar de feitelij-ke dader te goed afgedekt." Welten stelde dat er in de onderwereld behoorlijk wat geld werd uitgege-ven voor het uitvoeren van een liquidatie. Dat was nodig om te voorkomen dat de politie erachter zou komen wie de trekker had overgehaald. "Het spoor naar de hitman wordt afgedekt via stro-mannen, waardoor het ontzettend moeilijk wordt om bij de feitelijke dader te komen." Dat leek dus ook het geval bij de moord op Danny Leclère. ←



## 'LECLÈRE NOEMDE HET ZIJN LIEFDES-PILLEKE'

Marian Husken is de schrijfster van het boek over de Belgische Dokter XTC, Danny Leclère.

TEKST VICO OLLING

### Hoe kwam je op het idee om hier een boek over te schrijven?

Lachend: "Omdat het natuurlijk een geweldige titel is: *Dokter XTC*. Maar Danny Leclère komt al in mijn boeken voor sinds de jaren negen-tig. Hij was altijd een bijfiguur. Ik heb bijvoorbeeld ook de criminele biografie van Mink Kok geschreven en daar zit ie ook in. De feestpillen van Leclère en ook zijn dood zijn onlosmakelijk verbonden aan de IRT-affaire van de jaren negentig, nog steeds het grootste schandaal binnen de moderne Nederlandse misdaadgeschiedenis."

### Wie was hij?

"Danny Leclère is geboren in 1959 en was afgestudeerd als arts. Hij kwam uit een keurig milieu, een doodbrave katholieke familie uit een dorp in de buurt van Hasselt. Dat ligt in Vlaams Limburg, dus vlakbij de grens met Nederland. In het Nederlandse deel van Limburg waren ze in de jaren zestig al bezig met de productie van speed, daar-na stapten ze over op het produce-ren van xtc. Maar daar hield Danny zich dus helemaal niet mee bezig, die was vooral een hasj-smokkelaar. Dat pakte hij groot aan, net als later de productie van xtc. Hij deed

aan diepzeeduiken en vanuit die hobby ging hij met zijn vrienden een hasjlijn met Marokko opzetten. Die lijn van Leclère liep overzee. Eind jaren tachtig loopt hij wel tegen de lamp. In mijn boek staat beschreven hoe die spectaculaire arrestatie ging."

### Wat voor man was het?

"Ik heb met nogal wat agenten gesproken die hem hebben ver-hoord. Die hebben het vooral over een snelle babbelaar. Slim en ijdel. Hij was afgestudeerd als huisarts. Hij was iemand die trots was op wat hij kon. In de auto van Danny vonden die agenten een formule die op een papertje stond geschreven. Die agenten wisten niet wat het was maar dat bleek dus de formule om xtc te fabriceren."

### Dat stond op een A4'tje?

"In die tijd had je natuurlijk geen internet. Mensen moesten hun kennis uit de boeken halen. Leclère heeft die formule naar alle waarschijnlijkheid gewoon meege-kregen vanuit zijn studie. De drug is ontwikkeld door iemand van Dow Chemicals. Oorspronkelijk werd xtc gebruikt in de psychia-trie. Mensen die moeilijk met

elkaar konden praten kregen zo'n pilletje. Het staat nu vooral bekend als een liefdesdrug, Leclère noemde het zelf ook zijn 'lief-despilleke'. Na de psychiaters ontdekte ook de elite deze won-derpillen. Via de Amerikaanse hip-pies ging xtc de wereld rond om uit te komen op Ibiza waar mas-saal pillen werden geslikt op de techno- en house-feesten. Het soort muziek waar ik helemaal niets mee heb. Eind jaren tachtig en wordt de vraag zo groot dat bijna iedereen die in de hasj zit ook in de pillen wil gaan. In die tijd komen al de eerste xtc-labs voor in Brabant."

### Heb je zelf weleens een pil gebruikt?

"Nee, ik wil altijd graag de controle houden."

### Hoe kwam Leclère op het idee om xtc te maken?

"Criminelen willen altijd iets doen wat het meeste geld oplevert en in die tijd was xtc echt met een opmars bezig. Vooral in Engeland was er een gigantische vraag naar. Danny Leclère heeft maar even in voorarrest gezeten voor zijn hasj-smokkel en toen hij buitenkwam is hij overgestapt op de xtc."

### Hoe ging dat?

"Hij had ook een café-restaurant in België en daar kwam hij in con-tact met Ton van D., de man die nu bekend staat als de xtc-pionier van Nederland. Maar het was Leclère die met het idee om xtc te maken bij Van D. kwam. Ton van D. had een bedrijf in 06-sekslijnen en dat bedrijf is later gebruikt als een soort dekmantel voor de xtc-handel. Van D. werkte weer samen met Ronald van E. Deze Van E. zat in de hasj, net als eer-der dus Danny. Ze liepen alle drie vooral door die export van de feestpillen naar Engeland hele-maal binnen. In no time werden ze multimiljonairs, in guldens dan hè? Op een gegeven moment hadden ze zo'n tweehonderd man op de loonlijst staan."

### Was Leclère alleen belangrijk voor die formule van xtc?

"Nee, hij had als arts ook connecties in de hogere regionen van de bovenwereld. Hij kon relatief mak-kelijk aan grondstoffen komen om de drugs te maken. Want om zoveel pillen te fabriceren moet je giganti-sche hoeveelheden chemische grondstoffen hebben. Daar had Leclère weer zo zijn stromannetjes voor: rijke en welgestelde Belgen die in de farmaciehandel zaten. Een van hen was zelfs een graaf. Zo kon Leclère aan duizenden liters chemi-sche grondstoffen komen. De xtc-productie in de begintijd is een con-stante strijd tussen politie en de producenten. Met een bepaalde samenstelling was de pil ineens weer even legaal. Door iets toe te voegen of weg te laten veranderde de samenstelling weer."

### Op een gegeven moment wordt door Ronald van E. de zakenman Willem Endstra geïntroduceerd.

"Ja, dat kwam omdat het financieel zo vreselijk goed ging dat ze niet meer wisten wat ze met het geld moesten doen. In 1991 is er iemand nodig die daar een oplos-sing voor weet: de zakenman Wil-lem Endstra. Dat was een vriend van Ronald van E. Maar Endstra is overigens niet de enige die ze een witwasroute aanbiedt, ook in Ant-werpen zijn er twee mensen die helpen met witwassen. Leclère heeft wel samengewerkt met End-stra. Dat was voor één van zijn dromen: een soort vakantiepark in Indonesië."

### Wanneer stopt de samen-werking tussen Leclère en Van D. en Van E.?

"Als ze worden opgepakt. Daarna gaat Danny voor de bende van Mink Kok, Jan Femer en Stanley Hillis werken. Die ontfermen zich over hem, maar hebben hem ook heel erg nodig omdat je met de pil-len van Danny veel geld kan ver-dienen. Vanaf dat moment begint de IRT-affaire. Drugs worden met medeweten van de Nederlandse

overheid in- en uitgevoerd. Dat verhaal heb ik ook helemaal uitge-zocht en is te bizar voor woorden."

### Hoe lang is Leclère bezig geweest met het produceren van xtc?

"Dat is niet helemaal duidelijk. Nie-mand weet of kan me vertellen of Leclère al bezig was met het pro-duceren van xtc op het moment dat die agenten die formule in zijn auto vonden. Dat was in 1988 of 1989. In 1993 is hij doodgeschoten."

### Ben je erachter gekomen wie hem heeft doodgeschoten of wie de opdracht heeft gegeven?

"Ik heb geprobeerd om de cold case te reconstrueren. Peter R. de Vries heeft onder ede verklaard tij-dens het Holleeder-proces dat Wil-lem Endstra de opdrachtgever is geweest om Leclère te vermoor-den. Dat neem ik best serieus. Ik vroeg Peter naar zijn bron voor die bewering. Dat wilde hij niet zeg-gen en toen hij vroeg of de bron met mij wilde spreken wilde diege-ne dat niet. Dus dan loopt dat spoor dood. Er zijn wel allerlei scenario's die ik afloop. Er zijn ook veel parallellen te vinden tussen toen en nu. Leclère is één van de zeven liquidaties op klaarlichte dag die er in een tijdsbestek van elf weken plaatsvonden. Dat doet toch een beetje denken aan de Mocro Maffia van nu. De een na de ander werd toen doodgescho-ten."

### Heb je Leclère ooit ontmoet?

"Nee, ik heb alleen de mensen gesproken die hem hebben gekend of hebben meegemaakt. Zoals agenten bijvoorbeeld. Zijn vrienden van vroeger zijn doorge-gaan in de drugshandel en hebben geen enkel belang om te praten. De mensen met wie hij in Neder-land zaken heeft gedaan zijn bijna allemaal dood of zitten vast. Maar de mensen die hem op zijn laatste dag nog hebben gezien zoals Mink Kok en de vriendin van Leclère heb ik wel gesproken." ←



**Dokter XTC van Marian Husken is vanaf 31 januari te koop bij de boekhandel of online. Prijs: € 19,99**